

TRENCANT BARRERES

Tot canvia i res roman per sempre. Les persones com la cultura som realitats canviants i sistemàtiques, dinàmiques i processuals. Tanmateix, algunes realitats encara perduren i es perpetuen en l'espai i en el temps, continuant presents en ple segle vint-i-u. L'abús del poder, la corrupció, l'apropiació de béns, territoris i inclús de persones, entre d'altres, són algunes de les múltiples formes de violència amb què els éssers humans es troben. I si ets dona, en la nostra societat patriarcal, amb grans pinzellades etnocèntriques en clau masculina, la violència es fa més palesa i òbvia. Des del gènere femení, la diferència entre home i dona genera sovint la desigualtat i el desavantatge.

I com que no em resigno a potenciar aquesta violència simbòlica i real ni a perpetuar la realitat existent, faig una denúncia des de la meua humil posició i a través d'aquestes línies, per lluitar contra el trencament d'estereotips de gènere. És necessari trencar les barreres i els estereotips per poder canviar la nostra realitat. El llenguatge crea llenguatge. Si es vol transformar les realitats injustes d'agressions i abusos que es donen cal denunciar-les en totes les seves formes, fent un esforç per canviar les mentalitats i els discursos que porten i permeten aquestes situacions.

Estic tipa de veure com el cos de les dones s'utilitza com un objecte, com un reclam, com una mercaderia. No vull més agressions sexuals ni violència contra les persones, i per tant, ni contra les dones i els més febles. Encara avui en dia, l'agressió sexual i la violència contra les dones és la principal causa de la seva mortalitat prematura, més que el maleït càncer.

Però no hem de ser negatius ni pessimistes, cal avançar i construir amb un bri d'esforç i esperança una terra millor; avui estem millor que ahir i demà estarem millor que avui, estic convençuda; perquè les dones ens anem alliberant dels nostres lligams, lluitant en defensa dels nostres drets i obligacions, sabent que cal obrir nous camins i que aquests ens duen a nous camins. No hem guanyat la batalla però tampoc l'hem perduda, ja que no hem abandonat la lluita per la igualtat, malgrat tot. Tothom té dret a ser, a pensar, i a fer el que decideixi. I aquesta lluita no està vinculada al moviment del feminisme ni a l'extremisme. M'agradaria escriure al cel i al mar, un vers d'esperança i il·lusió per donar llum a totes aquelles persones que l'han perdut.

Totes les dones, les d'aquí i les de més enllà, des de les nostres situacions i posicions, volem acabar amb les agressions i la violència de gènere, volem viure en pau. Volem viure com a persones i no com a esclaves de ningú.

Fa un parell de dies, Latifa, la mare de Kaouthar, una nena de segon de Primària, m'explicava que el seu país havia canviat força des de la seva infantesa fins avui. En alguns aspectes s'havia tirat endarrera, però en la majoria s'havia anat avançant. Anem evolucionant, em va comentar, però a un ritme no tan accelerat com ens fan creure. Al nostre pas anem fent camí.

Cal pertànyer i viure a un lloc per poder copsar o entendre tot el que està passant, com està passant i perquè. Sembla que des dels últims esdeveniments, la llibertat ha donat pas al llibertinatge, però cal tenir present que contínuament es dona un relleu de generacions.

En la nostra cultura, com em gairebé totes les altres, conviuen dos fronts, sovint contraposats en idees i fets: la generació gran i la més jove que acaben entenent-se i apropant-se al llarg dels anys.

Durant la reunió concertada per parlar sobre el rendiment escolar de Kaouthar vam acabar parlant de la història de la seva família. Suposo que entre dones, sabem quan i com comencem però mai quan acabarem de xerrar i on el tema i discurs anirà a parar; potser és tracti d'un altre prejudici o una realitat evident entre dones. Parlem i parlem, ens comuniquem i

L'origen de la família de Kaouthar provenia del món rural. El seu avi treballava els camps i l'àvia complia la primera obligació de tota dona, segons la tradició i fins fa ben poc, o fins ara, en molts pobles, fer i pujar una generació: portar la casa i criar els fills. Els seus avantpassats eren gent senzilla, no sabien de lleis; s'havien de preocupar de guanyar-se la vida i ben poca cosa més. Els avis es van conèixer en una festa; després de no gaire temps es varen casar i anaren a viure al poble de l'avi. El marit duia a la seva esposa al seu lloc d'origen, així l'àvia va haver de distanciar-se de la seva família per anar a instal·lar-se al poble del seu marit. Allí va haver de fer-se amb nous familiars, desconeguts fins aleshores. La dona, esposa, massa sovint presonera i serva de la seva família, esdevenia i encara esdevé, un esperit d'adaptació, lluita, esperança i superació.

A més, cal tenir en compte les arrels del poble, de la ruralitat que provoca una manera de pensar i fer més tancada encara. L'avi treballava en el camp, tenia un tros de terra i els seus animals i l'àvia havia de criar als seus set fills, que no era poca feina. Aquesta feina era un treball dur. Van viure un temps en el poble, però després varen marxar per qüestions de treball a viure a la ciutat. Això els va permetre viure una mica millor.

La seva mare vivia pels seus fills com moltes de les dones. Que no faria una mare pels seus fills i filles!

Latifa porta ja dotze anys vivint a Espanya amb el seu marit. Els seus dos fills han nascut a Catalunya però no creu que es quedi per sempre en aquesta terra. Vol treballar i estalviar, viure sense por i amb esperança. donar una bona educació a Kaouthar i a Yousef, els seus dos fills, i després, d'aquí alguns anys, marxar a la seva terra amb el seu marit, viure tranquil·lament fins que la mort la trobi. Però aquest és el seu desig i elecció però tot pot canviar. De moment, els seus dos fills són la seva prioritat i la seva millor recompensa.

Aquesta és una vida molt diferent i dura, especialment per la dona, Sento que em falten moltíssimes coses. Hi ha molt racisme i si ets dona i immigrant la cosa és complicada encara més. Alguns m'han dit que marxi al meu país. Vam venir en busca d'una vida millor, per motius de treball i diners com la majoria de la gent. No volia venir, tenia la meua família al Marroc, els meus estudis. Vaig deixar molt allà. Estic una mica desorientada aquí; Fa dos anys que treballo en una cuina d'un restaurant i estic contenta perquè amb els diners que guanyo puc ajudar i col·laborar a casa. A més, els meus descendents són la meua millor recompensa i la meua llum en els moments de feblesa i desesperança.

Cada pas en la nostra vida és un canvi, guanyem potser algunes coses però també em perdem unes altres. Així és la vida, tant se val d'allà on siguis i allà on vagis; la vida és una aventura, a vegades molt agra; no saps pas vers on et duu i que pot oferir-te o usurpar-te. De moment no sé si he perdut més que he guanyat, però ningú em pot pendre'm els meus records i memòries, els meus moments dolços viscuts, l'amor i la tendresa pels meus fills.

Volia treballar i de moment ho he aconseguit, malgrat els moments de crisi en que vivim. En molts llocs no et deixen treballar amb el mocador tanmateix he trobat un treball que em permet ajudar a casa. Tot plegat, és una situació bastant dura; cada dos o tres dies em comunico amb la meva família, els meus pares, tot xatejant en internet o per telèfon. Vaig a un locutori i per cinquanta cèntims puc saber d'ells; els trobo molt a faltar. També ens escrivim cartes cada quinze dies i escric cartes a les meves germanes, cosines i amigues un cop al mes. Gairebé cada dia llegeixo les cartes que m'envien i així puc recordar-les. Quan les llegeixo evoco als meus éssers estimats i sento pena i alegria, tot plegat és una estranya sensació que m'inunda. A casa tenim penjades fotos en les parets de la família per fer-los presents.

Com que la reunió s'allargava més del compte i ja es feia l'hora de sortida de classe de Kaouthar, ens van acomiadar tot dient que Kaouthar era una nena molt desperta, alegre i amb moltes ganes d'aprendre, el seu nivell aprenentatge és el correcte i ha assolit perfectament els objectius del trimestre.

La meva sorpresa va ser el dia següent de l'entrevista quan Latifa a primera hora del matí, es va apropar a la filera de la classe i em va convidar a anar a berenar aquella mateixa tarda a la seva casa. En un primer moment, vaig estar tentada a dir-li que no podia, tot buscant una bona excusa; però m'ho vaig repensar i vaig acceptar la seva invitació. Per què no? Pot ser una bona oportunitat per conèixer una mica més un altre món, un altre estil de viure; sense pretensions de posar-me per damunt, sense superioritats; amb la única pretensió de fer-me present.

En sortir de classe, a les cinc de la tarda tres mares m'esperaven a la porta de l'escola per anar a berenar. Vam anar a casa de Latifa. Era un pis petit i bastant vell, però molt acollidor, ple de catifes, colors, ceràmiques i olors diversos. Ens vam asseure en uns grans coixins, col·locats al terra. Erem quatre dones: la mare de Kaouthar, i dos mares més, la de Basma i la d'Inssaf. Cadascuna d'elles va portar un present: unes pastes i dolços típics i unes infusions i poc a poc vam començar a parlar, a dialogar, a trencar barreres, a entendre'ns. Recordo que aquella tarda, les vivències viscudes em va omplir i em van renovar. Vaig arribar a casa plena d'energia i vitalitat. Vam parlar durant gairebé tres hores, ja se sap, quatre dones ajagudes costat a costat tot desplegant sentiments, pensaments, desitjos i arribant a l'escolta i al respecte.

La mare de Basma, una dona jove i molt bonica, va dir-me que la seva tradició demana que la dona arribi al casament verge, per tant, quan més tard, més risc. Per la seva cultura, si s'és musulmana és fonamental arribar verge al matrimoni. El Corà i la religió musulmana determina cada pas de la vida i dels seus actes. Tinc entès, va dir-me, que no fa massa temps, la situació de la dona occidental no era massa diferent a la nostra; en pocs anys ha tingut lloc l'anomenada, per molts, liberalització de la dona.

Qui sap si nosaltres seguirem aquest camí... És important la llibertat d'elecció; els pares poden donar consells i proposar, però no han d'obligar-nos a res; com abans..

L'home pot tenir més d'una dona en la nostra religió però a totes les dones les ha de tractar igual; però quan no es fa hi ha problemes. Quan una dona no pot tenir fills, l'home pot casar-se amb una altra per tenir-ne. En el Corà, la dona i l'home musulmana han de casar-se amb un musulmà. Tanmateix, cadascú té la seva mentalitat i opinió al respecte! Al meu país, ara gairebé tothom va a l'escola a partir dels sis anys i en alguns aspectes hi ha diferents punts de vista que els accepto però no sempre els comparteixo. Ningú t'obliga a dur xador o a resar cinc vegades al dia. S'escolleix. Hi ha fidelitats que construeixen la manera particular d'entendre el món tant o més que un paisatge, uns records, unes olors, una llengua, una tradició,... una cultura, en definitiva.

Aquella tarda vaig aprendre que l'espai i el temps com tantes altres coses limiten la nostra llibertat d'expressió i de fer.

El temps és tant destructor de la humanitat com podria ser la guerra o la fam. El temps pot ser molt lent per alguns, per d'altres, molt ràpid. El temps és molt llarg i molt curt, tot depèn del moment viscut per cadascú. Però, al final el temps ens atura un dia i el passat mai torna. El temps ens atrapa i ens engull, a tots, rics i pobres, lletrats i analfabets, casats, divorciats i solters. El temps és or. No fa distincions, essent un gran i bon aliat de la mort. Sovint intentem, sense èxit i fracàs segur, fer front a aquesta inexorable successió de segons, minuts, hores, dies, anys i fins i tot dècades; però finalment som engolits i derrotats en aquesta lluita, malgrat tots els esforços realitzats per alguns perquè les arrugues i els cabells blancs no s'instal·lin en els nostres rostres i vides. Missió impossible, encara que molts creuen que poden guanyar aquesta batalla. Tanmateix aquest enemic, el temps, construcció cultural masculí, no sempre ens tracta a tots igual, sovint fa distincions entre les dones i els homes; ja hi som, un altre cop, potser no coneix el concepte de coeducació i igualtat; potser podria ser un altre més dels molts motius perquè encara es celebri en el segle vint-i-u, el dia internacional de les dones, una raó que juntament amb altres com són els maltractaments, les desigualtats i les explotacions que pateix encara la dona en molts llocs del món. El temps ens limita a tots, però de manera més cruel i òbvia, estreny a les dones. El rellotge biològic per ser mares abans dels quaranta, una pell tersa, jove i suau fins als setanta perquè com diuen i ens fan creure, ho valem, entre d'altres.

El que vull fer-vos arribar és que la dona, tant aquí com més enllà de les fronteres que ens limiten i classifiquen, dins la família, esdevé l'àmbit on gairebé tot està permès, el motor de qualsevol cultura, l'alè dels seus, l'enllaç amb els seus, on els trencaments poden superar-se. Tradició, modernitat, lluita, capacitat i necessitat de tirar endavant,... no s'allunya gaire de cadascuna de les vides de les dones que com tu que fan de la vida una aventura apassionant plena d'amors i odis, febleses i forteses, superació i venciments. Descobrir altres maneres de pensar i fer, primer et fan trontollar el teu propi món, però un cop s'assumeix que no necessàriament la teva veritat i creences són les úniques vàlides; aquesta diversitat t'enriqueix com a dona, però sobretot com a persona. Així, el coneixement es converteix en un mitjà per construir la nostra llibertat i fidelitat envers una cultura... i no interferir en la dels altres.

